

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie II./2019
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 388/2018
populárny názov	Riadne doručovanie súdnych rozhodnutí
sudca spravodajca	Ludmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.11.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pre počítanie lehoty na podanie opravného prostriedku je rozhodujúce riadne doručenie predmetného rozhodnutia súdu. Pokiaľ dôjde pri vyhotovovaní rovnopisu rozhodnutia k technickej chybe, ktorá má za následok doručenie predmetného rozhodnutia v neúplnej podobe subjektu oprávnenému na podanie opravného prostriedku, nejde o riadne doručenie a teda takéto doručenie nemôže spôsobiť plynutie lehoty na podanie opravného prostriedku. Lehota na podanie opravného prostriedku začne plynúť až od riadneho a úplného doručenia predmetného rozhodnutia. Nie je pritom rozhodujúce, či chýbajúca časť rozhodnutia obsahuje skutočnosti dotknutému subjektu známe, pretože k takému zisteniu možno dôjsť až po oboznámení sa s celým znením rozhodnutia, teda aj s jeho chýbajúcou časťou.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka bola procesnou stranou v konaní pred okresným súdom, ktoré sa skončilo vnesením rozsudku. Pri doručovaní rozsudku došlo k technickej chybe spočívajúcej v tom, že rozsudok bol sťažovateľke doručený 8. 7. 2019 s chýbajúcou druhou stranou, teda neúplný. Na to sťažovateľka listom súd upozornila 17. 8. 2016 a požiadala o opätovné doručenie úplného znenia rozsudku. Ten jej bol riadne doručený 22. 8. 2016. Sťažovateľka bola názoru, že lehota na podanie odvolania jej začína plynúť až na základe tohto druhého, úplného doručenia, a tak podala odvolanie 5. 9. 2018. S týmto názorom sa však odvolací súd nestotožnil a za rozhodujúce považoval prvé doručenie neúplného znenia rozsudku, pričom uviedol, že chýbajúca druhá strana obsahovala iba zhrnutie žalobných návrhov a vyjadrenie protistrany, s ktorými mala byť podľa názoru súdu sťažovateľka už oboznámená. Z tohto dôvodu bolo odvolanie odmietnuté ako oneskorene podané. Sťažovateľka postup odvolacieho súdu napadla dovolaním, avšak najvyšší súd sa stotožnil s názorom odvolacieho súdu a dovolanie odmietol.
z odôvodnenia	Vzhľadom na skutočnosť, že v posudzovanom prípade krajský súd ako súd

odvolací odmietol odvolanie sťažovateľky ako podané oneskorene podľa § 386 ods. 1 písm. a) CSP a najvyšší súd ako súd dovolací v napadnutom uznesení za týchto okolností vyhodnotil, že nešlo o postup, ktorým by sa sťažovateľke znemožnilo uskutočňovať jej patriace procesné práva a dovolanie sťažovateľky odmietol, ústavný súd zamerlal pozornosť na ústavnosť interpretácie aplikovaného ustanovenia § 362 ods. 1 CSP, podľa ktorého odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

Ústavný súd konštatuje, že z citovaného ustanovenia vyplýva, že lehota na odvolanie plynie až od doručenia rozsudku. Civilný sporový poriadok presne ustanovuje predpísanú formu a obsahové náležitosti rozsudku.

Účelom doručenia písomného (elektronického) vyhotovenia rovnopisu rozsudku súdu prvého stupňa účastníkom (ich zástupcom) do vlastných rúk je umožniť im, aby sa zoznámili nielen s výrokom rozsudku, ale tiež s jeho odôvodnením, ktorého štruktúra je presne definovaná v § 220 ods. 2 CSP. Ústavný súd konštatuje, že len znalosť všetkých častí odôvodnenia rozsudku, tak ako sú definované v § 220 ods. 2 CSP, a úvah súdu prvého stupňa obsiahnutých v odôvodnení jeho rozsudku poskytuje účastníkom súdneho konania možnosť zvážiť, či proti rozsudku podajú odvolanie, a ak áno, náležite formulovať odvolacie dôvody.

Ústavný súd poukazuje v tejto súvislosti aj na rozhodnutie sp. zn. R 37/1985, v ktorom je uvedený: „Výklad opodstatnenosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku má obsahovať odôvodnenie rozsudku. Účelom odôvodnenia je predovšetkým doložiť správnosť rozsudku; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Ustanovenie § 157 ods. 2 OSP (teraz § 220 ods. 2 CSP, pozn.) dáva súdom dostatočný návod na to, aké má byť odôvodnenie rozsudku. Z hľadiska úplnosti odôvodnenia rozsudku sa žiada, aby odôvodnenie obsahovalo najmä stručné a výstižné prednesy účastníkov a ich konečné návrhy, dôkazy, o ktoré súd oprel svoje skutkové zistenia, úvahy, ktorými sa spravoval pri hodnotení dôkazov a skutočností, ktoré mal za preukázané, a právne posúdenie zisteného skutočného stavu podľa zákonných ustanovení.“

Vzhľadom na uvedené je podľa názoru ústavného súdu právne posúdenie uplynutia lehoty na podanie odvolania proti rozsudku okresného súdu, a teda interpretácia § 362 ods. 1 CSP najvyšším súdom, keď najvyšší súd v napadnutom uznesení uvádza: «... žiadosť „o opätovné doručenie kompletného rozsudku s plynutím novej lehoty na odvolanie“ nie je úkonom, ktorý by mohol vyvolať želaný právny účinok. Ak aj súd na základe takej žiadosti doručil žalobcovi rozsudok opätovne, táto skutočnosť nemala žiadny vplyv na plynutie lehoty na podanie odvolania, ktorá začala plynúť (už) dňom nasledujúcim po doručení neúplného rozsudku, t. j. 13. augusta 2016. Keďže lehota na podanie odvolania je tzv. zákonnou lehotou, nemožno ju predĺžiť na základe rozhodnutia súdu ani iných skutočností s výnimkou tých, ktoré ustanovuje zákon (§ 362 CSP)...» za hranicou ústavnej udržateľnosti.

Záver najvyššieho súdu v napadnutom uznesení sú tak z pohľadu ústavného prieskumu spochybniteľné, nepresvedčivé, a preto nemôžu z ústavnoprávneho pohľadu obstáť.

Ústavný súd konštatuje, že včasnosť podania odvolania je jednou z objektívnych podmienok na to, aby odvolanie vyvolalo zamýšľané právne následky. Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia. V tejto súvislosti sa ústavný súd plne stotožňuje so sťažnostnou argumentáciou predloženou sťažovateľkou, podľa ktorej «... Je teda logickým záujmom sporových strán, aby úplným textom rozhodnutia disponovali. Až na základe jeho rozboru môžu zodpovedne prijať prípadnú ďalšiu taktiku sporu. Je iba pochopiteľné, že praktický najväčší záujem na podrobnej znalosti argumentácie rozhodnutia má ten, kto v spore nebol úspešný, v danom prípade sťažovateľ; jeho text je

základom pre formulovanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu. Máme za to, že je možné vo všeobecnej rovine dôvodiť, že pre súdy je daný imperatív doručiť sporovým stranám úplný text rozhodnutia. Akékoľvek zaváhanie v tomto smere potom musí napraviť z úradnej povinnosti – úkon zopakovať a rozhodnutie riadne doručiť, a to so všetkými dôsledkami z tohto plynúcimi, vrátane nového počiatku lehoty na podanie odvolania...

... Tvrdenie, že chýbajúca str. 2 rozsudku bola len zhrnutím vyjadrenia žalovaného, ktoré sťažovateľ poznal, je tvrdením zľahčujúcim v stave „post factum“, teda osoby poznajúcej obsah str. 2. Sťažovateľ nemohol predpokladať, že str. 2 nebude obsahovať zásadné argumenty súdu, na ktoré pred podaním odvolania potreboval poznať odpovede...».

V tejto súvislosti ústavný súd považuje za vhodné poukázať na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 264/09 z 27. augusta 2009, z ktorého v rozsiahlej časti čerpal pri formulovaní svojej sťažostnej argumentácie zjavne aj samotná sťažovateľka a ktorý sa v skutkovej časti v podstatných rysoch prelína s prejednávanou vecou sťažovateľky. Ústavný súd Českej republiky v predmetnom náleze uviedol: „Rozsudok –všetky jeho rovnopisy – je potrebné doručiť v takej podobe, aby listina obsahovala celý text, tak ako jej originál; vedľa úplného záhlavia aj úplný výrok, riadne poučenie o opravných prostriedkoch a plný text odôvodnenia. Doručiť niektorý rovnopis rozhodnutia v neúplnej podobe tak, že v ňom chýba ktorákoľvek časť jeho textu, znamená vadu v postupe súdu, ktorú je potrebné riešiť doručením nového, kompletného rovnopisu rozhodnutia, a to so všetkými dôsledkami z toho vyplývajúcimi, vrátane nového začiatku plynutia lehoty k podaniu opravného prostriedku...

... doručenie rozhodnutia v neúplnej podobe je zo strany súdu zásahom do práv účastníka a pokiaľ súd nezjedná nápravu vzniknutého stavu, priemetne sa to do práv účastníka na spravodlivý proces.

... Pre rozhodnutie konkrétneho prípadu je významná otázka preukázania riadneho doručenia rozhodnutia, resp. toho, čo bolo a čo nebolo účastníkom súdom doručené. Pokiaľ súd aj po druhý krát doručoval do vlastných rúk advokáta, bez poznámky napr. v tom zmysle, že doručenie má len informatívny charakter, je Ústavný súd toho názoru, že svojím postupom dal sťažovateľovi za pravdu, že pôvodné doručenie nebolo v poriadku. Potom je ale na mieste uplatniť voči súdu rovnakú formálnu prísnosť, ako ju v otázke doručovania a predkladania podaní (posudzovanie zmeškania lehôt, doručenie nepríslušnému súdu atď.) uplatňuje súd voči účastníkom. Pochybenie pri vyhotovovaní kópii rozsudku, pri ktorom vypadne niektorá strana či list, sa môže javiť ako drobné, bez vážnejších dopadov do práv účastníka. V každom prípade hodnotenie takejto chyby musí byť proporcionálne k posúdeniu postupu účastníka, ktorý omylom adresuje svoje podanie nesprávnemu súdu. V obidvoch prípadoch ide o chybu, pričom nie je možné jednej prisúdiť fatálne následky pri súčasnom tolerovaní druhej...“

Ústavný súd sa plne stotožňuje s názorom Ústavného súdu Českej republiky prezentovaným v predmetnom náleze, a to že za neprijateľné treba považovať úvahy konajúceho súdu v tom zmysle, že je potrebné v jednotlivých konkrétnych prípadoch rozlišovať, aká časť textu chýba (v zmysle aký význam má), a v závislosti na tom ďalej postupovať. Takéto hodnotenie by bolo vysoko subjektívne a navyše dôležitosť a závažnosť chýbajúceho textu nemôže, pokiaľ ho nepozná, vyhodnotiť adresát, teda práve ten, pre ktorého má takéto posúdenie najväčší význam.

Zo zapožičaného súdneho spisu považoval ústavný súd za preukázané, že pri vyhotovovaní rovnopisu rozsudku došlo zo strany okresného súdu k „technickej chybe“ a súd doručil právnenému zástupcovi sťažovateľky rozsudok č. k. 16 C 832/2001-692 z 8. júla 2016 bez druhej strany. Túto skutočnosť tvrdil právny zástupca sťažovateľky, pričom požiadal okresný súd o opätovné

	<p>doručenie rozsudku z dôvodu chýbajúcej druhej strany. Ústavný súd konštatuje, že z predloženého spisového materiálu súdneho konania sp. zn. 16 C 832/2001 vyplýva, že táto skutočnosť nebola okresným súdom v priebehu konania rozporovaná a sťažovateľka ani právny zástupca sťažovateľky nebol okresným súdom vyzývaný na preukázanie tejto skutočnosti, pričom zo zapožičaného súdneho spisu považoval ústavný súd za preukázané, že okresný súd k opätovnému doručovaniu rozsudku bezodkladne aj pristúpil, pričom nie je rozhodné, či tak bolo vykonané so súhlasom alebo bez súhlasu zákonnej sudkyne.</p> <p>Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu taktiež zistil, že okresný súd v konaní sp. zn. 16 C 832/2001 nevydal žiadne opravné uznesenie podľa § 224 CSP.</p> <p>Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že až druhé doručenie rozsudku okresného súdu (ktoré právny zástupca sťažovateľky prevzal 22. augusta 2016) možno považovať za také, od ktorého mohla sťažovateľke začať plynúť lehota na podanie odvolania. Pokiaľ v priebehu plynutia tejto odvolacej lehoty sťažovateľka podala odvolanie, legitímne očakávala, že krajský súd jej vec vecne prejedná a rozhodne. Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd tak nekonal a najvyšší súd ako súd dovolací dovolanie sťažovateľky odmietol ako neprípustné, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd konal v rozpore s ústavne zaručeným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 listiny a taktiež v rozpore s jej právom na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (prvý výrok nálezu).</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Základné právo obchodnej spoločnosti SLADOVŇA, a. s. Michalovce, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 85/2017 z 19. marca 2018 porušené boli. 2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 85/2017 z 19. marca 2018 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Českej republiky: II. ÚS 264/09</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej socialistickej republiky: R 37/1985</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>kľúčové slová</p>	<p>doručenie, doručovanie-písomnosti (zásielok) legitímne očakávanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu lehota-zachovanie lehoty odvolanie-rozhodnutie o odvolaní rozhodnutie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces konanie-procesný postup dovolanie-prípustnosť</p>

spisová značka	IV. ÚS 416/2018
populárny názov	Kontradiktórnosť súdneho konania
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.01.2019
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 4 ods. 3</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 59</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 11 ods. 5</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 2 ods. 2</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 26 ods. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 3 ods. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 38 ods. 1</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 4 ods. 2</p> <p>ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 4 ods. 4</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 2</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 3</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 13 ods. 4</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 14</p> <p>Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 35 ods. 1</p> <p>zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov</p> <p>Ústava Slovenskej republiky čl. 152 ods. 4</p> <p>zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov § 36 ods. 2</p>
analytická právna veta	<p>Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces, a možno ho kvalifikovať ako odňatie možnosti konať pred súdom.</p> <p>Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany. V hoci táto zásada nie je absolútna a v niektorej veci môže byť absencia stanoviska k vyjadreniu k opravnému prostriedku druhého účastníka konania právne irelevantná, o taký prípad ide iba vtedy, keď súd rozhodujúci o opravnom</p>

	<p>prostriedku nezaložil svoje rozhodnutie na vyjadrení k opravnému prostriedku (teda vtedy, keď vyjadrenie k opravnému prostriedku nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie o opravnom prostriedku).</p> <p>Pokiaľ však súd akceptuje riadnu skutkovú a právnu argumentáciu jednej zo strán, ktorá nie je takého charakteru, že by nepripúšťala ďalšiu diskusiu a nemohla byť vyvrátená či oslabená na základe vyjadrenia protistrany, pričom protistrane nedá možnosť sa s touto argumentáciou oboznámiť ani sa k nej vyjadriť, a zároveň táto argumentácia ovplyvní rozhodnutie súdu, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania.</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Rozhodnutím Daňového úradu pre vybrané daňové subjekty z 30. októbra 2014 daňový úrad ako správca odvodu určil podľa § 9 ods. 5 zákona č. 235/2012 Z. z. sťažovateľovi ako regulovanej osobe nedoplatok zo zúčtovania odvodov vo výške 74 785 087,66 € za odvodové obdobie patriace do účtovného obdobia od 1. januára 2013 do 31. decembra 2013. Proti rozhodnutiu daňového úradu podal sťažovateľ námietku, o ktorej rozhodlo Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky rozhodnutím z 5. decembra 2014 tak, že námietku sťažovateľa zamietlo.</p> <p>Sťažovateľ následne doručil Krajskému súdu v Bratislave žalobu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia daňového úradu z 30. októbra 2014 a rozhodnutia finančného riaditeľstva z 5. decembra 2014.</p> <p>O žalobe rozhodol krajský súd rozsudkom zo 14. októbra 2015 tak, že rozhodnutia žalovaných zrušil a vec vrátil daňovému úradu na ďalšie konanie.</p> <p>Proti rozsudku krajského súdu podali žalovaní odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 26. januára 2017 tak, že rozsudok krajského súdu zmenil a žalobu sťažovateľa zamietol. Sťažovateľ poukazuje na to, že po «uplynutí lehoty na podanie odvolania, dňa 28. novembra 2016, Správca dane a FR SR podali do spisu dokument s názvom „Vyjadrenie“ v ktorom rozšírili dôvody odvolania. O tomto dokumente Najvyšší súd Eustream vôbec neinformoval, nedoručil mu ho a neumožnil sa mu k nemu vyjadriť.».</p> <p>Sťažovateľ argumentuje tým, že najvyšší súd rozhodol „primárne na základe dôvodov uvedených vo Vyjadrení...“.</p> <p>Sťažovateľ predložil aj ďalšiu rozsiahlu argumentáciu týkajúcu sa veci samej, spôsobu vysporiadania sa s námietkou zaujatosti, oprávnenia podať odvolanie za obidvoch žalovaných a pod.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta vecnú správnosť napadnutého rozsudku a spochybňuje právne závery najvyššieho súdu vo veci samej. Zároveň namieta aj procesné pochybenie najvyššieho súdu spočívajúce v tom, že najvyšší súd založil napadnutý rozsudok na dôvodoch odvolania žalovaných uplatnených po uplynutí lehoty na podanie odvolania vo vyjadrení doručenom najvyššiemu súdu 28. novembra 2016, pričom o tomto vyjadrení najvyšší súd sťažovateľa neinformoval, nedoručil mu ho a neumožnil mu vyjadriť sa k skutočnostiam uvedeným vo vyjadrení. Týmto procesným postupom najvyšší súd podľa sťažovateľa porušil princíp kontradiktórnosti konania a princíp rovnosti zbraní.</p> <p>Ústavný súd považoval za kľúčové vysporiadať sa s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa procesného postupu najvyššieho súdu – nedoručenia podania (vyjadrenia) žalovaných, ktoré obsahovalo odvolaciu argumentáciu, čím mu nebola daná možnosť sa s obsahom tohto podania oboznámiť a prípadne na toto podanie reagovať vlastnou argumentáciou (vyjadrením).</p> <p>Vychádzajúc z judikatúry EŠLP ústavný súd konštatoval, že obsah práva na kontradiktórnosť konania a uplatňovanie tohto práva nie je celkom jednotné, resp. jednoznačné a obsahuje aj prvky inkompatibility, čo objektívne vyvoláva interpretačné a aplikačné problémy v judikatúre najvyšších súdnych orgánov. Pri vymedzovaní obsahových komponentov práva na kontradiktórnosť konania</p>

súbežne existuje formálny, ako aj materiálny prístup. Táto dvojkoľajnosť si z dôvodu objektívnej vzájomnej inkompatibility postojov účastníkov (kontradiktórneho) konania vyžaduje precízne určiť pravidlá, kedy sa môže vo veci konajúci vnútroštátny súd (uplatňujúci materiálny prístup k právu na kontradiktórne konania) odkloniť z dôvodu procesnej ekonómie či iného relevantného dôvodu od príliš formalistického prístupu k uplatňovaniu práva na konradiktórnosť konania (porovnaj nález sp. zn. IV. ÚS 283/2011 zo 14. septembra 2017).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že vo viacerých prípadoch dospel k záveru, že nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom konradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces (m. m. I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06, IV. ÚS 19/2012, II. ÚS 98/2017), a možno ho kvalifikovať ako odňatie možnosti konať pred súdom (I. ÚS 156/07).

Ústavný súd pri formulovaní uvedeného právneho záveru vychádzal z toho, že jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je – okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) – aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie konradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“ (podobne napr. III. ÚS 402/08). Podstatou konradiktórnosti a s ňou súvisiacou „rovnosťou zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na „protiargumenty“ protistrany.

Rovnosť účastníkov v občianskom súdnom konaní všeobecný súd zabezpečuje vytvorením rovnakých procesných možností na uplatnenie ich práv a plnenie ich povinností. Všetci účastníci konania majú rovnaké práva, ktoré uplatňujú a plnia za rovnakých procesných podmienok, bez zvýhodnenia alebo diskriminácie niektorej z procesných strán (m. m. I. ÚS 75/96, I. ÚS 64/97, I. ÚS 98/97).

Zároveň však ústavný súd pripustil (IV. ÚS 19/2012), že v niektorej veci môže byť absencia stanoviska k vyjadreniu k opravnému prostriedku druhého účastníka konania právne irelevantná. O taký prípad ide vtedy, keď súd rozhodujúci o opravnom prostriedku nezaložil svoje rozhodnutie na vyjadrení k opravnému prostriedku (teda vtedy, keď vyjadrenie k opravnému prostriedku nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie o opravnom prostriedku).

Aj EŠLP vo svojej judikatúre uvádza, že „princíp rovnosti zbraní – jeden z prvkov širšieho konceptu spravodlivého procesu – vyžaduje, aby každej strane bola poskytnutá primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície vis – á – vis proti jej protistrane...“ (rozsudok vo veci Niederöst-Huber proti Švajčiarsku z 18. 2. 1997, bod 23).

Európsky súd pre ľudské práva ďalej uviedol, že „koncept spravodlivého procesu v sebe v podstate implikuje právo procesných strán zoznámiť sa so všetkými predloženými dôkazmi a doručenými pripomienkami a vyjadriť sa k nim...“ (Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, bod 24).

Vo svojej judikatúre však EŠLP tiež pripustil, že právo na konradiktórne konanie nie je absolútne a jeho rozsah sa môže líšiť v závislosti od špecifických okolností prejednávanej veci (porovnaj napr. rozsudky vo veciach Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, Vokoun proti Českej republike z 3. 7. 2008).

V niektorých výnimočných prípadoch dospel EŠLP v minulosti k záveru, že neposkytnutie písomného vyjadrenia alebo dokumentov v konaní a nemožnosť sťažovateľa sa k nim vyjadriť nepredstavovalo porušenie práva na spravodlivý proces. Urobil tak napríklad v prípade, keď priznanie tých práv a

možností, ktorých bol sťažovateľ v skutočnosti pozbavený, by nemalo žiaden vplyv na výsledok konania, keďže zvolený právny prístup nedával priestor na ďalšiu diskusiu (pozri rozsudok vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, bod 60). Podľa ESLP ide tiež o to, či sa sťažovateľ mohol alebo nemohol účinne brániť práve z toho dôvodu, že mu nebolo doručené uvedené vyjadrenie, to znamená, či by doručenie uvedeného vyjadrenia malo dopad na výsledok sporu alebo nie (porovnaj rozsudok vo veci Verdú proti Španielsku z 15. 2. 2007, bod 25).

V rozsudku vo veci Trančíková proti Slovenskej republike z 13. januára 2015 ESLP aplikoval formalistický prístup k chápaniu práva na kontradiktórnosť konania, keď zdôraznil, že konkrétny význam dotknutého vyjadrenia je len málo dôležitý, keďže je na účastníkoch konania, aby posúdili, či si dokument vyžaduje, aby sa k nemu vyjadrili alebo nie. Súčasne reagoval na argument vlády Slovenskej republiky, ktorá poukázala na prípad Ringier Axel Springer Slovakia (rozhodnutie ESLP zo 4. 10. 2011, sťažnosť č. 35090/07), a uviedol, že prípad Trančíková sa líši od citovaného prípadu, v ktorom sťažujúca sa spoločnosť nepreukázala, že nedoručené vyjadrenie bolo akýmkoľvek odôvodneným názorom, ktorý skutočne mal alebo aspoň mohol mať akýkoľvek relevantný vplyv na napadnuté rozhodnutie, zatiaľ čo v prípade Trančíková nebolo pochýb o tom, že vyjadrenie žalovaného predstavovalo riadnu právnu a skutkovú argumentáciu. Na základe uvedeného ESLP dospel k záveru, že vo veci Trančíková sa nepreukázalo, že v prípade, ak by mala sťažovateľka možnosť oboznámiť sa s vyjadrením žalovaného k odvolaniu a prípadne k nemu zaujať stanovisko, nemalo by to žiaden vplyv na výsledok konania či už preto, lebo prijatý právny záver nepripúšťal diskusiu, alebo z akéhokoľvek iného osobitného dôvodu. Na tomto základe ESLP uzavrel, že opomenutím povinnosti doručiť rovnopis písomného vyjadrenia žalovaného sťažovateľke došlo k popretiu jej práva na spravodlivé súdne konanie (rozsudok ESLP Trančíková proti Slovenskej republike z 13. 1. 2015, body 43, 44, 46 a 47).

Ústavný súd z vyžiadaného spisu najvyššieho súdu zistil, že proti rozsudku krajského súdu žalovaní podali v zákonnej lehote – 14. októbra 2015 – odvolanie z dôvodu, že rozhodnutie krajského súdu ako súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 205 ods. 2 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a domáhali sa, aby najvyšší súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu sťažovateľa zamietne. Sťažovateľ sa k odvolaniu žalovaných vyjadril tak, že žiadal rozsudok krajského súdu potvrdiť ako vecne správny.

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že žalovaní písomným podaním osobne podaným najvyššiemu súdu 28. novembra 2016 označeným ako „Vyjadrenie žalovaných preukazujúce nezákonnosť rozsudku Krajského súdu v Bratislave“ doplnili svoje odvolanie zo 14. októbra 2015, keď v bode 2 tohto vyjadrenia uvádzajú, že „žalovaní v tomto podaní (čl. III. až XI.) podrobne prezentujú dôvody, pre ktoré Rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ako aj dôvody, pre ktoré je nevyhnutné Rozsudok považovať za nepreskúmateľný... Žalovaní odôvodňujú, že obsahom danej argumentácie je potrebné sa zo strany NS SR zaoberať ex offio, t. j. napriek tomu, že je predkladaná po uplynutí lehoty na podanie odvolania.“ Z čl. XII vyjadrenia súčasne vyplýva, že „žalovaní záverom tohto podania bližšie vysvetľujú podanie odvolania tak Žalovaným 1/, ako aj Žalovaným 2/...“. Žalovaní pri formulácii petitu v čl. XIII uviedli, že na „základe vyššie uvedených skutočností, ako aj na základe argumentov Žalovaných prezentovaných už v samotnom odvolaní, preto... žiadajú, aby NS SR napadnutý Rozsudok zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne...“.

V čl. II žalovaní vymedzili obsah podania a uviedli:

„5. Z obsahu tohto podania jednoznačne vyplýva, že:

(i) Smernica o daňovej neutralite nie je predpisom, ktorý by mal byť vo Veci

	<p>aplikovaný (články III. a IV. tohto podania);</p> <p>(ii) žiadne ustanovenie Zákona o odvode neporušuje Tretiu plynárenskú smernicu (článok V. tohto podania);</p> <p>(iii) Krajský súd nemal právomoc posudzovať ústavnosť Zákona o odvode (článok VI. tohto podania);</p> <p>(iv) ak už Krajský súd ústavnosť Zákona o odvode posudzoval, postupoval v rozpore s kritériami stanovenými na tento účel Ústavným súdom Slovenskej republiky. Posúdenie Krajského súdu v danej otázke je preto nielen nepreskúmateľné, ale je aj nesprávne, nakoľko podľa uvedených kritérií Zákon o odvode nie je v rozpore s Ústavou SR (článok VII. tohto podania);</p> <p>(v) Žalovaní správne aplikovali § 5 ods. 3 Zákona o odvode (článok VIII. tohto podania);</p> <p>(vi) okolnosti nahliadnutia do spisu neboli dôvodom pre zrušenie rozhodnutí Žalovaných (článok IX. tohto podania) a interné stanovisko Finančného riaditeľstva SR nemalo tvoriť obsah spisu (článok X. tohto podania);</p> <p>(vii) právne posúdenie odôvodnení rozhodnutia Žalovaného 1/ a rozhodnutia Žalovaného 2/ uskutočnené zo strany Krajského súdu je nesprávne, keďže rozhodnutie Žalovaného 1/ bolo odôvodnené v súlade so Zákonom o odvode a rozhodnutie Žalovaného 2/ dalo Žalobcovi odpoveď na všetky ním nastolené zásadné otázky (článok XI. tohto podania).</p> <p>6. Ďalej predkladaná argumentácia zároveň preukazuje, že napadnutý Rozsudok je jednak nepreskúmateľný a že jednak vychádza aj z nesprávneho právneho posúdenia Veci.“</p> <p>Dôležitým argumentom žalovaných bolo to, že nimi namietaná nepreskúmateľnosť rozsudku krajského súdu je vadou podľa § 212 ods. 3 OSP, na ktorú je najvyšší súd povinný prihliadnuť ex offio, t. j. aj vtedy, ak by žalovaní túto vadu nenamietali.</p> <p>Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozsudku nijako neindikuje skutočnosť doručenia predmetného vyjadrenia žalovaných a nijako sa výslovne nevysporiadal s argumentáciou uvedenou v tomto podaní. Najvyšší súd sa nijako osobitne nevysporiadal ani s argumentáciou žalovaných, podľa ktorej sa s namietanou vadou podľa § 212 ods. 3 OSP bol povinný zaoberať z úradnej povinnosti. Porovnaním obsahu podania žalovaných a obsahom a štruktúrou odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu je však zrejmé, že najvyšší súd uvádza skutkovú a právnu argumentáciu, ktorá je doslovným znením, prípadne parafrázovaním rozsiahlych častí vyjadrenia žalovaných (porovnaj napr. bod 85 na s. 26, bod 89 na s. 27, bod 90 na s. 28, bod 91 na s. 29, bod 93 na s. 30, bod 92 na s. 29, bod 94 na s. 30, bod 95 na s. 31, bod 98 na s. 32, bod 100 na s. 32, bod 101 na s. 33, bod 102 na s. 33, bod 103 na s. 34, bod 104 na s. 34, bod 107 na s. 35, bod 108 na s. 35 napadnutého rozsudku so znením vyjadrenia žalovaných).</p> <p>Vychádzajúc z obsahu vyjadrenia žalovaných – ústavný súd dospel k záveru, že toto podanie predstavuje riadnu právnu a skutkovú argumentáciu, ide takto o odôvodnený názor žalovaných ako účastníkov konania vzťahujúci sa na predmet konania. Právne závery, ku ktorým najvyšší súd dospel, nemajú takú povahu, že by nedávali priestor na ďalšiu diskusiu. Stanovisko sťažovateľa k argumentácii uvedenej vo vyjadrení žalovaných by preto mohlo mať vplyv na výsledok konania. Najvyšší súd prevzal rozsiahle časti vyjadrenia žalovaných do odôvodnenia napadnutého rozsudku bez toho, aby nejakým spôsobom indikoval, že ide o argumentáciu uvedenú vo vyjadrení žalovaných. Z uvedeného možno</p>
--	---

dospieť k záveru, že predmetné vyjadrenie žalovaných malo zásadný vplyv na napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, keďže najvyšší súd svoje rozhodnutie zjavne založil na tomto podaní žalovaných. Neobstojí obrana najvyššieho súdu, podľa ktorej na predmetné vyjadrenie žalovaných neprihliadol, keďže bolo podané po uplynutí lehoty na podanie odvolania. Uvedený právny záver mal najvyšší súd uviesť v odôvodnení napadnutého rozsudku. Vo svojom stanovisku sa najvyšší súd nijako nevyjadruje k rozsiahlej obsahovej zhode podania žalovaných a odôvodnenia napadnutého rozsudku.

Na tomto základe ústavný súd – zohľadňujúc právne závery vyslovené v rozsudku ESLP Trančíková proti Slovenskej republike z 13. januára 2015 a premietnuté už v náleze ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 283/2011 zo 14. septembra 2017, a vzhľadom na konkrétne okolnosti vo veci sťažovateľa – aplikoval primárne formalistický prístup k chápaniu práva na kontradiktórnosť konania ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že nedoručením vyjadrenia žalovaných sťažovateľovi najvyšší súd porušil požiadavku zaistenia kontradiktórnosti konania. Týmto postupom najvyššieho súdu zároveň došlo aj k porušeniu princípu rovnosti zbraní, ktorý taktiež tvorí súčasť koncepcie spravodlivého súdneho konania. Princíp rovnosti zbraní okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník (Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, Komanický proti Slovenskej republike, rozsudok zo 4. 6. 2002, bod 45).

Najvyšší súd napadnutý rozsudok zároveň riadne neodôvodnil – keďže neuviedol existenciu predmetného podania žalovaných a skutočnosť jeho doručenia žalovanými, a výslovne neuviedol, ako sa vysporiadal s argumentáciou v nej uvedenu a so skutočnosťou, že podanie bolo doručené po uplynutí lehoty na podanie odvolania. Vyjadrenie žalovaných pritom zjavne obsahovalo relevantné argumenty – keďže išlo o argumenty relevantné, podstatné, významné a týkajúce sa veci; tieto argumenty boli konkrétne a formulované dostatočne jasným a presným spôsobom (porovnaj I. ÚS 290/2015 a judikatúru ESLP citovanú v tomto náleze ústavného súdu).

Na uvedenom základe ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd napadnutým rozsudkom porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na uvedený právny záver bolo bezpredmetné skúmať ďalšie námietky sťažovateľa – týkajúce sa veci samej, spôsobu vysporiadania sa s námietkou zaujatosti, oprávnenia podať odvolanie za obidvoch žalovaných a pod.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 48 ods. 1 ústavy, namietanému porušeniu čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 2 až 4, čl. 59 a čl. 152 ods. 4 ústavy, namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 11 ods. 1, čl. 26 ods. 1, čl. 38 ods. 1 listiny a namietanému porušeniu čl. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 3 ods. 1, čl. 4 ods. 2 až 4 a čl. 11 ods. 5 listiny, namietanému porušeniu čl. 14 dohovoru a namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu sa ústavný súd riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010, IV. ÚS 100/2014), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd. Vychádzal pritom v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a zrušením tohto rozsudku sa otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd v ďalšom

	<p>konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv a článkov.</p> <p>Ústavný súd preto v tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych práv účastníkov konania pred ich ochranou v konaní pred ústavným súdom (bod 4 výroku tohto nálezu).</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>1. Základné právo obchodnej spoločnosti eustream, a. s. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžf 26/2016 z 26. januára 2017 porušené boli.</p> <p>2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžf 26/2016 z 26. januára 2017 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.</p> <p>3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný obchodnej spoločnosti eustream, a. s., uhradiť trovy konania do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.</p> <p>4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06, IV. ÚS 19/2012, II. ÚS 98/2017, I. ÚS 156/07, IV. ÚS 19/2012</p> <p>Európsky súd pre ľudské práva:</p> <p>Niederöst-Huber proti Švajčiarsku z 18. 2. 1997, Čičmanec proti Slovenskej republike z 28. 6. 2016, Vokoun proti Českej republike z 3. 7. 2008, Verdú proti Španielsku z 15. 2. 2007, Trančíková proti Slovenskej republike z 13. januára 2015</p>
súvisiace právne predpisy	zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	<p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu</p> <p>práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok</p> <p>princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-princíp rovnosti zbraní v konaní</p> <p>princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-kontradiktórnosť</p> <p>daň</p> <p>poplatok</p> <p>správne súdnictvo-rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov</p> <p>odvolanie-rozhodnutie o odvolaní</p> <p>práva a slobody – hospodárske, sociálne a kultúrne práva-právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť</p> <p>princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-princíp rovnosti</p> <p>práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces</p> <p>doručenie, doručovanie</p>

spisová značka	IV. ÚS 433/2018
populárny názov	Kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Miroslav Duriš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	29.11.2018
dotknuté články ústavy	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1

a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokial' sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka v 1. rade a syn sťažovateľky v 2. rade sa na okresnom súde domáhali zviazania odporcu k zaplateniu požadovanej sumy, ktorú mu mali sťažovateľky poskytnúť prostredníctvom svojich synov na základe ústnej dohody, podľa ktorej odporca prevedie na sťažovateľky obchodný podiel v spoločnosti, ktorá mala podnikáť v oblasti kontroly originality. Jednotlivé sumy poskytli synovia sťažovateľiek prevodom na účet obchodnej spoločnosti odporcu. Zo strany odporcu však nedošlo k dohodnutému prevodu obchodných podielov na sťažovateľky a ani k podpisu zmluvy o tichom spoločenstve. Okresný súd návrh zamietol s odôvodnením, že v priebehu konania sa preukázalo, že návrh nebol podaný dôvodne, pretože nebola preukázaná aktívna legitímácia navrhovateľov a ani pasívna legitímácia odporcu, keďže odporca neprijal finančné prostriedky ako fyzická osoba, ale boli vložené na účet obchodnej spoločnosti.</p> <p>Na základe odvolania navrhovateľov krajský súd rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil, keď usúdil, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zodpovedá požiadavkám na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia vrátane vysporiadania sa s podstatnou otázkou pasívnej legitímácie v žalobe označeného odporcu.</p> <p>Navrhovatelia podali proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku. V dovolaní napádali rozhodnutia okresného súdu aj krajského súdu z dôvodu, že prvostupňový súd nevypočul nimi navrhovanú svedkyňu (sťažovateľku v 2. rade) a že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené.</p> <p>Najvyšší súd v súlade s uznesením veľkého senátu občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017, podľa ktorého je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 CSP neprípustná a v prípade uplatnenia oboch dôvodov prípustnosti sa dovolací súd obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, sa zaoberal len skúmaním prípustnosti dovolania žalobcov podľa § 420 písm. f) CSP. V napadnutom rozhodnutí dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 420 písm. f) prípustné.</p>
z odôvodnenia	Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne uplatňuje zásadu prednosti ústavne konformného výkladu (IV. ÚS 186/07, PL. ÚS 15/98, II. ÚS 148/06), z ktorej okrem iného vyplýva, že „v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými

zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd.“ (II. ÚS 148/06, IV. ÚS 186/07). Ústavný súd pri posudzovaní konkrétnych prípadov nesmie opomíňať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07).

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

K výkladu právnych predpisov v generálnej rovine ústavný súd už judikoval, že „Výklad právneho predpisu nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva. Medzera v právnej úprave nemôže mať za následok porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného v ústave. V takomto prípade je potrebné použiť taký výklad, ktorý by základné právo nielenže neporušoval, ale naopak, garantoval“ (II. ÚS 31/04), pričom vo vzťahu k aplikácii čl. 152 ods. 4 ústavy uviedol, že „V situácii, keď právnu normu možno vysvetľovať dvomi spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s ústavou a medzinárodnými dohovormi podľa čl. 11 ústavy a druhý výklad je s nimi v nesúlade, nejestvuje ústavný dôvod na zrušenie takej právnej normy. Všetky štátne orgány majú vtedy ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4)“ (PL. ÚS 15/1998), ako aj konštatoval, že „všeobecné výkladové pravidlo uvedené v čl. 152 ods. 4 ústavy je možné uplatniť iba u všeobecne záväzných právnych predpisov s právnou silou nižšou ako ústava sama“ (I. ÚS 30/1999). Článkom 152 ods. 4 ústavy sa vytvára právny základ pre pravidlo „Zákony sa vysvetľujú pomocou ústavy. Ústava sa nevysvetľuje pomocou zákonov s výnimkou vzťahov, v ktorých ústava výslovne odkazuje na podrobnejšiu úpravu zákonom.“ (DRGONEC, J. Ústava Slovenskej republiky – komentár. Druhé prepracované vydanie. Šamorín : Heuréka, 2007, s. 1143.). Inými slovami, „K prvkom implikovaným v ústavnom princípe právneho štátu sa radí taká interpretácia a aplikácia práva, pri ktorej sa okrem formálnych znakov právnej úpravy rešpektuje aj obsah právnej úpravy. Identifikácia obsahu právnej úpravy by sa mala začať určením účelu právnej normy.“ (DRGONEC, J. Ústava Slovenskej republiky – komentár. Druhé prepracované vydanie. Šamorín : Heuréka, 2007, s. 16.).

«Ustanovenie čl. 152 ods. 4 má povahu generálneho príkazu adresovaného všetkým subjektom, ktoré vo svojej činnosti interpretujú a aplikujú pramene práva. Toto ustanovenie neurčuje subjekty, ktoré sa pri výklade a uplatnení všeobecne záväzných právnych predpisov majú správať podľa čl. 152 ods. 4... V právnom štáte možno rozumne očakávať a vyžadovať, aby orgány štátu, rovnako ako všetky ostatné orgány verejnej moci, ale aj subjekty súkromného práva (fyzické osoby a právnické osoby) pri výklade a uplatnení všeobecne záväzného právneho predpisu postupovali v súlade s ústavou. Preto príkaz čl. 152 ods. 4 zaväzuje každého, subjekty verejného aj súkromného práva... príkaz čl. 152 ods. 4 zakladá povinnosť orgánov verejnej moci postupovať podľa čl. 152 ods. 4 ex offo. Predpokladom uplatnenia čl. 152 ods. 4 v činnosti orgánu verejnej moci teda nie je „uplatnenie nároku“ oprávnenou osobou s voliteľnými právnymi účinkami, pri ktorých ten, kto požiada, aby sa voči nemu konalo v súlade s čl. 152 ods. 4, má právo vyžadovať dodržanie ústavného príkazu, kým ten, kto výslovne nepožiada o rešpektovanie príkazu čl. 152 ods. 4 ústavy, nezíska oprávnenie na postup podľa čl. 152 ods. 4 ústavy.» (DRGONEC, J. Ústava Slovenskej republiky – komentár. Druhé prepracované vydanie. Šamorín : Heuréka, 2007, s. 1144.).

S poukazom na už uvedené ústavný súd v zhode s vyjadrením predsedníčky najvyššieho súdu (bod 9) konštatuje, že aplikovanie právneho názoru veľkého senátu v jeho uznesení sp. zn. 1 VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017 o neprípustnosti kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania so zámerom (cieľom) uskutočniť, či už nápravu najzávažnejších procesných pochybení, riešenie otázok zásadného právneho významu a zjednocovanie judikatúry, prísnejšiu formuláciu náležitostí dovolania, uplatňovanie princípu hospodárnosti konania, teda takého zámeru (cieľa), ktorý bol východiskom pre vyslovenie neprípustnosti kumulácie

	<p>dovolacích dôvodov veľkým senátom, vedie k porušeniu základného práva na spravodlivé súdne konanie z dôvodu jeho nedôvodného obmedzenia, keďže po zmene právnej úpravy prijatím Civilného sporového poriadku zjavne nebolo v tejto otázke zámerom zákonodarcu (či už úmyselným alebo neúmyselným vynechaním normy zakazujúcej kumuláciu dovolacích dôvodov) oslabiť zásadu procesného práva umožňujúcu účinnú ochranu subjektívnych práv strán sporu, čo znamená, že dovolací súd je povinný interpretovať a aplikovať podmienky prípustnosti tohto opravného prostriedku tak, aby boli dodržané zásady práva na spravodlivý proces, t. j. aby nebolo zhoršované procesné postavenie strany, resp. jej možnosť domáhať sa využitím dovolania účinne ochrany svojho subjektívneho práva.</p> <p>Ústavný súd, majúc na zreteli zjednocujúce stanovisko pléna č. k. PLz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018 (bod 13.1 a 13.2) a svoje východiská (body 14 až 23), konštatuje, že najvyšší súd, rozhodujúc o dovolaní sťažovateľiek, postupoval reštriktívne a nevykonal ústavne súladný výklad príslušných ustanovení § 420 a § 421 CSP, keď ho preskúmal len z jedného ním uplatneného dôvodu, a to podľa § 420 písm. f) CSP, a nie aj z ďalších sťažovateľkami uplatnených dovolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, čím porušil sťažovateľkami označené základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na uvedené rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Základné právo sťažovateľiak na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 210/2017 z 8. februára 2018 porušené boli. 2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 210/2017 z 8. februára 2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. 3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľkám trovy právneho zastúpenia do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd Slovenskej republiky: PLz. ÚS 1/2018</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>dovolanie-dovolacie dôvody</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.